

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.07.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Maciej Mikulski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/2/2017 z dnia 3.01.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie ¹ , Będzino 56, 76-037 Będzino.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Tyl, p.o. kierownika GOPS od dnia 24.10.2016 r. na czas zastępstwa za Joannę Żurawską, kierownika GOPS ² . (dowód: akta kontroli str. 2-4)

II. Wprowadzenie

GOPS jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy Będzino³ utworzoną w celu realizacji zadań własnych i zleconych gminie w zakresie pomocy społecznej.

Celem kontroli była ocena prawidłowości wykorzystania dotacji z budżetu państwa przekazanych na wypłatę świadczeń wychowawczych w ramach Programu *Rodzina 500+* i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Zakres kontroli obejmował m.in.:

- terminowość otrzymywania wnioskowanych środków dotacji na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawcze,
- wykonanie wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawcze, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji tych wydatków,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych,
- prawidłowość sporządzenia i terminowość przekazania sprawozdań Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność GOPS w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Środki otrzymane na realizację zadań zleconych z zakresu wsparcia rodziny w ramach Programu *Rodzina 500+* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. W 2016 r. wypłacono 7.922 świadczenia wychowawcze, które w grudniu dotyczyły 896 dzieci (559 rodzin) oraz 1.105 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz 87 uprawnionych osób (pochodzących z 59 rodzin).

¹ Dalej: GOPS.

² Joanna Żurawska, kierownik GOPS długotrwale nieobecna w pracy (od 10.09.2016 r.).

³ Dalej: Gmina.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej i negatywnej stosuje się ocenę opisową.

Kwoty planowanych dochodów oraz wydatków dotyczących kontrolowanych zadań zostały prawidłowo ujęte w planie finansowym GOPS na 2016 r. Środki pochodzące z dotacji celowych zostały terminowo rozliczone, a niewykorzystane kwoty zwrócono na rachunek Urzędu Gminy w Będzinie⁵ w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶.

Sprawozdania budżetowe Rb-50 (o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej) GOPS zawierały dane zgodne z ewidencją księgową.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność i dotyczyły:

- sporządzania i przekazywania Wójtowi Gminy Będzino⁷ sprawozdań Rb-50 za pierwsze 3 kwartały 2016 r. z naruszeniem terminów, o których mowa w załączniku nr 44 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁸,
- nierzetelnego wyliczenia dochodów rodzin uprawnionych do świadczenia wychowawczego w przypadku 2 (z 30) decyzji oraz do świadczenia alimentacyjnego w przypadku 1 (z 15) decyzji objętych kontrolą, co nie miało jednak wpływu na wysokość należnych świadczeń przez uprawnione do tego osoby,
- niepodjęcia czynności określonych w art. 5 ust. 2, 3 i 3b ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁹ w przypadku 2 dłużników alimentacyjnych, którzy nie stawili się na wezwanie do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego.

IV. Wyniki kontroli

1. Planowanie przez GOPS wydatków na realizację zadań finansowanych środkami z dotacji z budżetu państwa.

Opis stanu
faktycznego

Informacja o planowanych wydatkach i źródłach ich finansowania, w tym dotacjach z budżetu państwa, zawartych w uchwale budżetowej Rady Gminy w Będzinie¹⁰ została przekazana kierownikowi GOPS w dniu 12.01.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 5)

GOPS opracował projekt planu finansowego na 2016 r. obejmujący wydatki finansowane ze środków dotacji w dniu 2.12.2015 r. oraz zgodnie z art. 249 ust. 2 ufp dostosował projekt tego planu do uchwały budżetowej w dniu 23.01.2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-12)

Andrzej Tyl, p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że na etapie planowania budżetu na 2016 r. GOPS nie przekazywał Wojewodzie Zachodniopomorskiemu¹¹ informacji na temat potrzeb dotyczących środków na realizację zadania z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, gdyż Wojewoda sam szacował środki na pokrycie tych wydatków na okres od stycznia do kwietnia 2016 r., natomiast w kolejnych miesiącach 2016 r. zapotrzebowania były przesyłane Wojewodzie, zgodnie z informacjami przekazywanymi GOPS za pomocą aplikacji CAS¹².

⁵ Dalej: Urząd.

⁶ Dz.U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm.; dalej: ufp.

⁷ Dalej: Wójt.

⁸ Dz.U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.

⁹ Dz.U. z 2017 r. poz. 489.

¹⁰ Uchwała Nr XIV/105/15 Rady Gminy w Będzinie z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Będzino na rok 2016.

¹¹ Dalej: Wojewoda.

¹² Centralna Aplikacja Statystyczna.

Wysokość pierwszej kwoty należnej Gminie na wypłatę świadczeń wychowawczych została określona przez Ministra ds. rodziny, pracy i polityki społecznej, na podstawie analiz własnych, natomiast zapotrzebowania na środki na każdy miesiąc, poczynając od maja 2016 r., były przysyłane przez GOPS w formie miesięcznych zestawień (sprawozdań) za pomocą aplikacji CAS.

(dowód: akta kontroli str. 13-42)

Plan ten pierwotnie przewidywał wydatki finansowane środkami pochodzącymi z dotacji celowych na realizację zadań zleconych w łącznej kwocie 2.788.000 zł. Ostatecznie, w wyniku zmian wprowadzonych w budżecie Gminy na 2016 r. (na podstawie decyzji Wojewody), plan wydatków związanych z wykonywaniem zadań zleconych w dziale 852-Pomoc społeczna został ustalony w kwocie 7.272.301 zł, z tego przeznaczono:

- 463.182 zł na uruchomienie nowego Środowiskowego Domu Samopomocy, w tym zakup wyposażenia i bieżąca działalność (rozdział 85203),
- 4.016.666 zł na realizację świadczeń wychowawczych wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci¹³ (rozdział 85211),
- 2.750.340 zł na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdział 85212),
- 14.430 zł na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów (rozdział 85213),
- 1.489 zł na wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych (rozdział 85215),
- 26.000 zł na usługi opiekuńcze (rozdział 85228),
- 194 zł na wydanie karty dużej rodziny (rozdział 85295).

(dowód: akta kontroli str. 60-64)

2. Wykorzystanie przez GOPS środków pochodzących z dotacji celowej z budżetu państwa na realizację kontrolowanych zadań.

W 2016 r. GOPS wydatkował środki pochodzące z dotacji celowych w wysokości 7.265.954 zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach, w tym:

- 4.015.770 zł na wypłatę świadczeń wychowawczych w ramach Programu *Rodzina 500+* (ujętych w rozdziale 85211), z czego 3.950.793 zł stanowiły świadczenia, a 64.977 zł koszty obsługi zadania,
- 441.413 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego i 13.242 zł na sfinansowanie kosztów ich obsługi (ujętych w rozdziale 85212).

(dowód: akta kontroli str. 60-72, 234-236)

Niewykorzystane środki na wypłatę świadczeń wychowawczych na kwotę 896 zł (rozdział 85211) i z funduszu alimentacyjnego na kwotę 2.395 zł (rozdział 85212) zostały przekazane na rachunek Urzędu (11.01.2017 r. i 19.01.2017 r.).

(dowód: akta kontroli str. 60-65, 142-143)

Struktura organizacyjna GOPS została dostosowana do prowadzenia zadań objętych kontrolą. Zatrudniono również osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i kompetencje. Obsługą wypłat świadczeń:

- wychowawczych - zajmował się pracownik, zatrudniony w GOPS od dnia 1.03.2016 r. na stanowisku inspektora ds. świadczeń, posiadający wykształcenie wyższe (o kierunku administracja),

¹³ Dz.U. poz. 195, ze zm.

- z funduszu alimentacyjnego – zajmowała się osoba zatrudniona w GOPS od dnia 2.05.2014 r., posiadająca wykształcenie wyższe magisterskie (o kierunku finanse i bankowość).

(dowód: akta kontroli str. 49-59, 96-97)

W 2016 r. (od kwietnia do grudnia) GOPS wykorzystał środki pochodzące z dotacji na wypłatę 7.922 świadczeń wychowawczych (z tego 7.919 przekazano w formie pieniężnej i 3 w formie opłacania usług), a liczba dzieci objętych pomocą w kwietniu wynosiła 871, w pozostałych miesiącach wahała się od 872 do 891, a w grudniu wyniosła 880 (i dotyczyła 559 rodzin).

W 2016 r. ze środków funduszu alimentacyjnego wypłacono 1.105 świadczeń na rzecz 87 uprawnionych osób (59 rodzin). W porównaniu do roku poprzedniego liczba wypłaconych świadczeń zmniejszyła się o 162, a wydatki na ich wypłatę zmalały o 38.687 zł¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 60-65, 98-115)

W 2016 r. całkowite koszty obsługi zadania w przypadku świadczeń alimentacyjnych wyniosły 36.042 zł (13.242 zł ze środków dotacji, co stanowiło 3% wypłaconych świadczeń oraz 22.800 zł ze środków własnych Gminy) i dotyczyły: wynagrodzenia z pochodnymi (29.454 zł), zakupu materiałów i wyposażenia (1.600 zł), odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (1.094 zł), szkolenia i zakupu usług pozostałych (3.894 zł).

Wydatki poniesione w związku z wypłacaniem świadczeń wychowawczych na kwotę 64.977 zł (ze środków dotacji stanowiącą 1,6% wypłaconych świadczeń) zostały przeznaczone na wynagrodzenia z pochodnymi (44.223 zł), materiały i wyposażenie (9.499 zł) i pozostałe usługi (8.409 zł), szkolenia (1.500 zł), odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (912 zł), podróże krajowe (354 zł) i wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (80 zł).

(dowód: akta kontroli str. 60-65, 234-236)

GOPS nie prowadził analiz dotyczących efektów rzeczowych osiągniętych w wyniku realizacji zadań finansowanych środkami pochodzącymi z budżetu państwa.

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że w związku z wypłacaniem świadczeń wychowawczych skierował pisma do dyrektorów szkół w Gminie celem weryfikacji przygotowania uczniów do roku szkolnego 2016/2017, których rodziny pobierają świadczenie wychowawcze oraz ocen pedagogów, dotyczących zaniedbywania dzieci przez ich rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 13-16)

W 2016 r. GOPS występował bezpośrednio do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie¹⁵ z wnioskami o zwiększenie środków, tj.:

- w dniu 16.12.2016 r. na zadanie z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego w wysokości 10.000 zł celem wypłacenia wyrównań w grudniu 2016 r.,

- w dniu 20.12.2016 r. na zadanie z zakresu świadczenia wychowawczego w kwocie 5.000 zł na pokrycie braków finansowych powstałych w wyniku utworzenia listy wyrównań, a także częściowe pokrycie kosztów obsługi zadania grudniu 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 41-42)

GOPS otrzymywał środki dotacji w terminach umożliwiających wypłatę świadczeń zgodnie z harmonogramem wypłat, określonym na każdy miesiąc. W okresie kontrolowanym nie wystąpiły przypadki otrzymania środków w kwotach niższych od zapotrzebowanych.

(dowód: akta kontroli str. 13-16, 43-48)

¹⁴ W 2015 r. z funduszu alimentacyjnego wydatkowano 480.100 zł na wypłatę 1.267 świadczenia.

¹⁵ Dalej: ZUW.

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych na koniec 2016 r. wyniosły 4.257.405 zł, w tym 3.070.567 zł z tytułu należności głównej i 1.186.838 zł z tytułu odsetek. W stosunku do roku poprzedniego stan należności zwiększył się o 584.137 zł, w tym należności głównej o 402.677 zł i odsetek o 181.460 zł¹⁶.

W 2016 r. wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych 86.113 zł, z czego 54.375 zł stanowiły należności główne i 31.738 zł odsetki. Wyegzekwowana kwota stanowiła 19,5% wypłaconych w 2016 r. świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 60-61, 98-115, 233)

GOPS przekazał Wójtowi kwartalne sprawozdanie Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2016 r. w terminie określonym w załączniku nr 44 do rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej. GOPS wykazał we właściwych kwotach wydatkowane środki dotacji w zakresie badanych zadań.

Sprawozdania Rb-50 za pierwsze 3 kwartały 2016 r. zostały sporządzone i przekazane Wójtowi z naruszeniem terminu określonego w tym rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 65-95)

Kwartalne sprawozdania z realizacji zadań związanych z wypłatą świadczeń z funduszu alimentacyjnego były sporządzone terminowo i zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 98-141)

Sprawozdania z realizacji Programu *Rodzina 500+* w 2016 r. były sporządzane i przekazywane do ZUW w układzie i terminach określonych w systemie CAS. Na żądanie ZUW GOPS przysyłał drogą mailową dodatkowe informacje na temat liczby i formy złożonych wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 144-198)

W 2016 r. GOPS nie sporządzał sprawozdań określonych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹⁸.

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że Wydział Spraw Społecznych ZUW przekazał pismo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 6.04.2016 r.¹⁹, w którym poinformował, że ministerstwo zrezygnowało ze zbierania w 2016 r. danych o realizacji Programu *Rodzina 500+* za pomocą miesięcznych sprawozdań określonych w tym rozporządzeniu. Począwszy od stycznia 2017 r., zgodnie z pismem ZUW z dnia 24.01.2017 r.²⁰, sprawozdania miesięczne GOPS sporządzał za pomocą aplikacji CAS, w układzie wynikającym ze wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 199-203, 215-221)

Szczegółowe badanie wydatków w kwocie 264.383 zł, w tym:

- 32.330 zł na świadczenia z funduszu alimentacyjnego (7,3% ogólnej kwoty wydatków na te świadczenia), na podstawie dokumentacji 15 wniosków

¹⁶ Na koniec 2015 r. należności wyniosły 3.673.268 zł, z tego 2.667.890 zł należność główna, 1.005.378 zł odsetki.

¹⁷ Dz.U. poz. 2324.

¹⁸ Dz.U. poz. 212.

¹⁹ Znak: DSR-III.820.8.7.2016.KG.

²⁰ Znak: S-4.9421.1.6.2017.AP

o ustalenie prawa do świadczenia alimentacyjnego, złożonych w 2016 r. i zakończonych pozytywną decyzją,

- 188.800 zł na świadczenia wychowawcze (4,8% wydatków poniesionych na te świadczenia) wypłacone 30 świadczeniobiorcom, w oparciu o rozpatrzone wnioski i pozytywne decyzje

wykazało, że GOPS prawidłowo ustalił i terminowo wypłacił objęte badaniem świadczenia. Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego i prawa do świadczenia wychowawczego spełniały wymogi formalne i były rzetelnie analizowane pod względem kryteriów określonych odpowiednio w ustawach: o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. We wszystkich badanych przypadkach wzór wniosku oraz załączone do wniosku dokumenty odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego²¹ oraz z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze²².

W 14 na 15 badanych spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych oraz w 28 na 30 wniosków o świadczenie wychowawcze sposób ustalania dochodu był zgodny z wymogami ww. rozporządzeń Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

W analizowanych sprawach nie stwierdzono przypadków ustalenia świadczenia wychowawczego lub świadczenia alimentacyjnego w kwocie niezgodnej z ustawowymi przesłankami albo przyznania prawa do świadczenia osobie niespełniającej warunków określonych prawem.

(dowód: akta kontroli str. 222-230)

Decyzja nr FA28-12/15-16 z 10.03.2016 r. w sprawie wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 400 zł miesięcznie, w okresie od 1.02.2016 r. do 30.09.2016 r., została wystawiona na wnioskodawcę, tj. ojca uprawnionego do otrzymania tego świadczenia (pełnoletniego syna).

(dowód: akta kontroli str. 228-230)

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że decyzja została wystawiona na ojca uprawnionego do świadczenia, ponieważ dorosły syn ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności umysłowej. Stwierdzono, że uprawniony do świadczenia alimentacyjnego ma naruszoną sprawność organizmu, która powoduje konieczność zapewnienia - w celu pełnienia ról społecznych - stałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Uniemożliwia to zaspokajanie (bez pomocy innych osób) podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Dlatego uznano, że osoba uprawniona nie byłaby w stanie sama złożyć, wypełnić i podpisać wniosku o świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 199-203)

Badanie dokumentacji działań podejmowanych przez GOPS wobec 6 (ze 169) dłużników alimentacyjnych w celu wyegzekwowania wypłaconych alimentów wykazało, że wobec 4 dłużników podejmowano działania i uzyskano niezbędne dane i informacje, które przekazywano komornikowi sądowemu i właściwym organom. Prowadzone działania w tych 4 przypadkach nie wymagały informowania o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników oraz wydawania decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,

²¹ Dz.U. poz. 2229.

²² Dz.U. poz. 214.

tj. działań określonych w art. 4-8a i art. 27 ust. 3 i 3a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli str. 231-232)

W 2016 r., w wyniku podejmowanych działań, od 6 dłużników objętych kontrolą wyegzekwowano 33.878 zł, co stanowiło 17% ich całkowitego zadłużenia (i 266% zobowiązań tych dłużników wynikających z wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 231-233)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdania kwartalne Rb-50 (o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami) za pierwsze 3 kwartały 2016 r. zostały sporządzone w GOPS i przekazane Wójtowi z naruszeniem terminu określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, ponieważ za I kwartał przekazano je w dniu 14.04.2016 r. (z 3-dniowym opóźnieniem), za II kwartał – w dniu 14.07.2016 r. (z 4-dniowym opóźnieniem) i za III kwartał – w dniu 13.10.2016 r. (z 3-dniowym opóźnieniem).

(dowód: akta kontroli str. 73-95)

Zgodnie z załącznikiem nr 44 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów sprawozdania Rb-50 za kwartały I, II i III należało przekazać do 10 dnia miesiąca następującego po upływie okresu sprawozdawczego (w przypadku gdy dzień przekazania sprawozdania przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy - pierwszy dzień roboczy następujący po tym dniu).

Dorota Kaczor, aspirant pracy socjalnej GOPS wyjaśniła, że nieterminowe sporządzenie sprawozdań kwartalnych wynikało z natłoku obowiązków. Poza podstawowymi zadaniami (wykonywanymi od 2.05.2014 r.) na stanowisku do spraw świadczeń alimentacyjnych i dodatków mieszkaniowych powierzono temu pracownikowi²³ dodatkowo prowadzenie księgowości GOPS²⁴. Takie rozwiązanie organizacyjne miało być chwilowym.

(dowód: akta kontroli str. 237-244)

2. Nierzetelnie wyliczono miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie domowym w 3 sprawach (spośród 45 objętych kontrolą):

a) w przypadku decyzji (nr FA30-26/16-17 z 3.10.2016 r.) w sprawie wypłaty świadczenia alimentacyjnego błędnie wyliczono miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie domowym w kwocie 136 zł, nie uwzględniając dochodu jednego z domowników (K.Z.) wykazanego we wniosku w kwocie 5.283 zł (informacja o dochodach) oraz dochodu uzyskanego w 2016 r. z tytułu podjęcia pracy (przez J.K.) w kwocie 1.356 zł. Prawidłowo wyliczony dochód wynosił 429 zł/ osobę.

(dowód: akta kontroli str. 228-230)

Zgodnie z art. 9 ust. 4 i 4a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny: w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy, ustalając dochód członka rodziny, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalone lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W przypadku zaś uzyskania dochodu przez członka rodziny po roku kalendarzowym

²³ Posiadającemu wykształcenie wyższe magisterskie o kierunku finanse i bankowość.

²⁴ W związku z długotrwałą nieobecnością w pracy Głównej księgowej.

poprzedzającym okres świadczeniowy jego dochód ustala się na podstawie dochodu członka rodziny, powiększonego o kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że pomyłkowo nie uwzględniono dochodu członka rodziny (K.Z) sugerując się informacją, że ten członek rodziny nie miał opłacanych składek zdrowotnych za 2015 r., więc przypuszczalnie nie miał dochodu. Umowa o pracę została dołączona do akt, natomiast zaświadczenie o zarobkach za czerwiec 2016 r. zostało załączone w świadczeniach rodzinnych. Dochody zostały przeliczone ręcznie. Po prawidłowym obliczeniu dochodu nie wystąpił przypadek przekroczenia progu dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 199-203, 207-209)

b) w treści uzasadnień decyzji nr SW/06-309/16-17 z 19.06.2016 r. i SW/22-512/16-17 w sprawie świadczenia wychowawczego wskazano błędnie wyliczony dochód na członka rodziny w kwotach odpowiednio: 605 zł i 403 zł, pomimo że z prawidłowego wyliczenie tego dochodu wynikało, że wynosił 488 zł i 236 zł.

(dowód: akta kontroli str. 223-227)

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że, były to oczywiste omyłki rachunkowe pracownika merytorycznie odpowiedzialnego za opracowanie decyzji.

Omyłki rachunkowe nie miały wpływu na prawo do świadczenia wychowawczego powyższych rodzin i zostały sprostowane postanowieniami z dnia 7.03.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 199-203, 212-214)

3. W przypadku 2 (z 6 objętych badaniem) dłużników, którzy nie dokonywali jakichkolwiek spłat zadłużenia w 2016 r. oraz nie stawili się na wezwanie²⁵ w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, nie podejmowano czynności określonych w art. 5 ust. 2, 3 i 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, polegających na:

- zobowiązaniu dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy, poinformowaniu właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, zarejestrowaniu się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy (w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił złożenia oświadczenia majątkowego),

- wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, a po uzyskaniu decyzji ostatecznej w sprawie, złożeniu wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny²⁶, a także – złożeniu wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego²⁷.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. dłużnicy posiadali dług alimentacyjny w wysokości 82.962 zł i 35.451 zł

(dowód: akta kontroli str. 231-233)

Andrzej Tyl p.o. kierownika GOPS wyjaśnił, że pracownik merytoryczny nie podejmował działań z powodu zwiększonych obowiązków, ponieważ dodatkowo

²⁵ Wezwania z dnia 28.10.2016 r. (R.W.) oraz z dnia 22.11.2016 r. (W.W.).

²⁶ Dz.U. Nr 88 poz. 553, ze zm.

²⁷ Po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami.

zajmował się przez cały 2016 r. prowadzeniem księgowości GOPS. Zadeklarował podjęcie właściwych czynności wobec tych dłużników.

(dowód: akta kontroli str. 199-203)

V. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸ wnosi o:

1. Terminowe przekazywanie Wójtowi sprawozdań budżetowych Rb-50.
2. Rzetelne prowadzenie postępowań w sprawach o świadczenia z funduszu alimentacyjnego i wychowawcze w zakresie obliczania dochodu członka rodziny.
3. Podjęcie działań wobec dłużników uchylających się od regulowania zobowiązań z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 28 marca 2017 r.

Kontrolerzy
Maciej Mikulski
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

.....
Podpis

.....
Podpis

²⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.